

Nytt i 2017-regnskapet

Det er få endringer i IFRS med virkning for regnskapsåret 2017. Allerede i første kvartal 2018 skal imidlertid alle børsnoterte selskaper ta i bruk nye standarder om inntektsføring og finansielle instrumenter. Informasjon om disse må gis i 2017-regnskapet. Selskapene må også vurdere IASBs praksisuttalelse om vesentlighetsvurderinger. For øvrig bør mange selskaper benytte årsoppgjøret 2017 til å forbedre omtalen av alternative resultatmål.

Dr. oecon. og statsautorisert revisor
Steinar S. Kvifte
Partner EY

Aktuelt om finansiell rapportering

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale spørsmål om finansiell rapportering. Det vil kunne være nye standarder eller tolkninger fra IASB eller NRS, men også relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, eller kommentarer til andre relevante utviklingstrekk med betydning for norske foretaks finansielle rapportering. En regnskapsfaglig spesialistgruppe i EY er forfattere av spalten. Dette nummerets spalte er forfattet av dr. oecon., statsautorisert revisor og nordisk IFRS-leder Steinar S. Kvifte.

Tre endringer i IFRS gjelder for første gang i 2017-regnskapet. Et nytt krav om tilleggsopplysninger om finansieringsaktiviteter redegjøres for i det følgende. De to andre endringene representerer i praksis kun mindre justeringer av regelverket (en som gjelder IAS 12 *Inntektsskatt* og en som gjelder IFRS 12 *Opplysninger om interesser i andre foretak*), og omtales derfor ikke nærmere.

Notekrav om finansieringsaktiviteter

Få nye krav gjelder for første gang i 2017, men for alle selskaper som har ekstern finansiering, er det en viktig endring i IAS 7 *Oppstilling over kontantstrømmer* (IAS 7.44A). Det følger av endringen at det skal gis tilleggsopplysninger om endringer i gjeldsposter som skyldes finansieringsaktiviteter. Kravet innebærer med andre ord at koblingen mellom balansestørelsene og kontantstrømoppstillingen blir tydeligere. Eksempler på endringer i balansestørelsene som skal opplyses om, er de som skyldes kontantstrømmer, for eksempel avdragsbetalinger, de som skyldes oppkjøp og avhendelser, for eksempel nye eller avhendede datterselskaper, og andre ikke-kontant-end-

ringer, som for eksempel virkelig verdiendringer og endringer i valutakurser. Det nye kravet kan oppfylles gjennom en avstemningstabell som viser de relevante bevegelsene fra inngående til utgående balanse. I overgangsåret, 2017 for selskaper med kalenderåret som regnskapsår, er det ikke krav om at tilsvarende informasjon gis for tidligere perioder, som for de fleste norske selskaper vil være 2016.

Endringen i IAS 7 er i skrivende stund ikke godkjent av EU, og er dermed heller ikke en del av den norske IFRS-forskriften. Der som endringen mot formodning ikke godkjennes innen 2017-regnskapet avlegges, vil den ikke gjelde regnskap avlagt etter «IFRS godkjent av EU». I en slik situasjon vil det likevel være tillatt å gi tilsvarende tilleggsinformasjon på frivillig basis.

Informasjon om nye standarder

Noter til årsregnskapet tilrettelegger for åpenhet om informasjon og redegjørelse for hvordan tall i årsregnskapet er fremkommet. Når en ny standard eller endring er offentliggjort, men enda ikke er trådt i kraft i regnskapsperioden, skal selskapet opplyse om det og forventet regnskaps-

messig effekt av å implementere den nye standarden eller endringen.

Sentrale standarder som IFRS 9 (finansielle instrumenter), IFRS 15 (inntektsføring) og IFRS 16 (leieavtaler) trer i kraft i 2018 (IFRS 9 og IFRS 15) og i 2019 (IFRS 16). På grunn av disse store «omleggingene» av regnskapspraksis har kravet til informasjon om forventet regnskapsmessig effekt fått særlig stor oppmerksomhet den siste tiden, både blant regulerende myndigheter (som ESMA og IOSCO) og blant brukere. For eksempel uttalte Norsk Finansanalytikerforening (NFF) Komité for finansiell informasjon (KFI) seg i september 2017 om behovet for utdypende informasjon om de nye standardene.

Skal informasjonen om nye standarder være nyttig, må den være selskaps-spesifikk og først når den kan kvantifiseres kan markedet begynne å gjøre relevante analyser. Både utenlandske og norske selskaper har vært relativt begrenset i sin omtale av de nye standardene. Dette skyldes trolig at det arbeidet som kreves for å kartlegge alle effekter av standardene, har vært mer tidkrevende enn forventet, og at det så langt

KREVENDE: 2017-årsoppgjøret blir for mange særlig krevende.

derfor ikke har vært mulig å gi kvantifisert informasjon. Når 2017-regnskapet avlegges, er det å forvente at kartleggingsarbeidet i stor grad er ferdigstilt.

Informasjonen om IFRS 9 og IFRS 15 må være så konkret som mulig. Det vil for eksempel være relevant å opplyse om hva forventet effekt på inngående balanse i 2018 vil være, eventuelt også inngående balanse i 2017 og resultatpåvirkning i 2017, forutsatt at en planlegger å vise sammenligningstall etter de nye standardene i 2018-regnskapene (både IFRS 9 og IFRS 15 åpner for ikke å omarbeide sammenligningstallene).

Vesentlighetsvurderinger

I september i år utga IASB et såkalt «Practice Statement», som best kan oversettes til «praksisuttalelse», om vesentlighetsvurderinger («Making Materiality Judgements»). En praksisuttalelse er veiledende i formen og er ment som hjelp til regnskapsprodusenter på områder som ikke er egnet for standardsetting, enten fordi de faller utenfor IASBs virkeområde (som for eksempel er tilfellet for praksisuttalelsen fra 2010 om «Management Commentary») eller fordi de vedrører forhold som er særlig skjønsmessige av natur (som for eksempel vesentlighetsvurderinger).

Praksisuttalelsen om vesentlighetsvurderinger er et resultat av IASBs opplysningsprosjekt («Disclosure Initiative»), hvis formål er å bidra til økt innslag av relevant informasjonsgiving i regnskapene. Kort sagt, gode vesentlighetsvurderinger vil gi mer selskaps-spesifikk informasjon og «skredersøm» i regnskapene.

De to mest sentrale delene i praksisuttalelsen omhandler en prosessbeskrivelse og

anvendelse av denne på konkrete situasjoner. Prosessbeskrivelsen er en firestegsmodell, der alle stegene forutsetter at det er primærbrukernes informasjonsbehov som er vurderingsgrunnlaget:

1. Identifiser informasjon om transaksjoner og poster som potensielt kan være vesentlig.
2. Vurder vesentlighet ved hjelp av både kvantitative og kvalitative faktorer.
3. Struktur vesentlig informasjon på en måte som gjør den tilgjengelig.
4. Vurder regnskapet som helhet – kommer den vesentlige informasjonen frem på en konsis og tydelig måte?

Med firestegsmodellen som bakteppe illustrerer praksisuttalelsen hvordan gode vesentlighetsvurderinger kan gjøres i forhold til 1) informasjon om tidligere perioder (sammenligningsinformasjon), 2) feilretting, 3) lånebetingelser («covenants»), og 4) delårsregnskap. IASB klargjør at tidligere perioders informasjon kun skal gjengis dersom den er relevant for å forstå utviklingen i inneværende periode. Det illustreres også hvordan uvesentlige feil i tidligere perioder kan være vesentlig i inneværende periode, og derfor kan medføre krav om retting. På ett område har enkelte påpekt at praksisuttalelsen tilsynelatende er standardsettende, nemlig når den forutsetter at informasjon om lånebetingelser er vesentlig med mindre brudd på disse er «svært usannsynlig» («remote»).

Praksisuttalelsen etablerer i realiteten en særlig høy terskel for å unnlate å gi informasjon om lånebetingelser som selskapet er underlagt – en terskel som ikke kan gjenfinnes i gjeldende standarder. Veiledningen som gis om hvordan vesentlighet skal vurderes i delårsregnskap, spesielt i forhold til kravet om at det skal gis informasjon om betydelig forhold oppstått i etterkant av sist avlagte årsregnskap, antas også å kunne bli en viktig rettesnor i praksis.

Praksisuttalelsen trådte i kraft umiddelbart, og bør derfor ses hen til ved utarbeidelse av 2017-regnskapet. Vi tror den vil være et nyttig hjelpemiddel i utøvelse av det skjønnet som ethvert selskap må gjøre ved utarbeidelse av regnskap.

Alternative resultatmål

Alternative resultatmål («Alternative Performance Measures», APM) har de siste par årene vært høyt på agendaen til både regnskapsbrukere og regulerende myndigheter. For eksempel uttalte NFF KFI seg om bruk av APMer i sin årlige uttalelse om finansiell informasjon i både 2016 og 2017. Finanstilsynet publiserte 17. oktober i år en rapport basert på dets tematisering om APMer, særlig i forhold til etterlevelsen av de europeiske retningslinjene på området («ESMA Guidelines on Alternative Performance Measures», 2015). Tilsynet redegjør i rapporten for flere relevante observasjoner som selskaper bør vurdere i arbeidet med årsrapportene for 2017. Det minnes blant annet om at APMer som brukes, skal være relevante for brukerne. Enkelte selskaper bruker 12–15 forskjellige APMer i sin rapportering – særlig i slike tilfeller er det aktuelt å spørre om alle disse faktisk er relevante. Flere selskaper rapporterer APMer som selskapene ikke selv definerer som APMer, og gir dermed heller ikke tilstrekkelig informasjon om disse. Finanstilsynet avdekket også at mange selskaper som planla å sikre full etterlevelse av de aktuelle retningslinjene i 2016-regnskapet, faktisk ikke gjorde det. Det er derfor viktig å etablere gode rutiner for kvalitetssikring og rapportering av APMer i forbindelse med årsoppgjøret for 2017, og styret og revisjonsutvalg bør involveres. ESMA har utarbeidet 17 såkalte QAer om anvendelsen av retningslinjene. Disse kan, sammen med den nevnte tematiseringsrapporten fra Finanstilsynet, være nyttige i arbeidet med årsrapporten for 2017.

Avsluttende betraktninger

2017-årsoppgjøret blir for mange særlig krevende. Ikke fordi det er store endringer eller nye krav som gjelder for første gang i 2017-regnskapet, men fordi en parallell med årsoppgjøret må ferdigstille tilretteleggingen for den nye inntektsføringsstandard og den nye standarden om finansielle instrumenter. Allerede i første kvartal i 2018 skal de nye standardene anvendes og en vil da også måtte gi tilleggsopplysninger som tidligere ikke har vært gitt.